

Føroyingur leiklut í danskum filmi:

Leikar ein íslendsk genta, ið fremur sjálvmorð

12. september verður filmurin »Kun en pige« um lívið hjá kenda danska rithøvundanum Lise Nørgård frumsýndur. Í hesum filmi leikar Marita Dalsgaard ein 26 ára gomlu íslendsk genta, sum gongur á hús-arhaldsskúla í Sorø í triátiárunum. Gentan mistrívist í Danmark og í filminum endar tað við, at hon doyir fyrri egnari hond

JÚSTINUS EIDESGAARD

12. desember verður ein stórus dagur fyrri 26 ára gomlu Maritu Dalsgaard. Tá verður filmurin »Kun en pige« frumsýndur í stóra

biografinum »Imperial« í Keypmannahavn. Tá verður gallapremiera og drotningin og onnur góð fólk verða hjástødd saman við sjónleikarunum, leikstjóranum og øllum hinum,

sum hava verið við at gjørt hendan film.

– Hetta er ikki ein stórus leiklutur eg havi, men hetta hevur verið ein ógvuliga spennandi uppgáva. Filmurin er ein langfilmur og eg

12. desember verður gallapremiera, har drotningin fer at siggja Maritu leika við í danska filminum um Lise Nørgård. Mynd: Kalmar

veit ikki enn, hvussu leingi eg veri á filmslærritinum. Tað velst um hvussu nógv teir hava klipt burtur, sigur Marita Dalsgaard. Hon vitjaði blaðstovuna áðrenn hon fór aftur til Danmarkar fyrri einari viku síðan. Hon hevur seinastu tíðina arbeitt á Landsbankanum. Annars lesir hon til cand polit á universitetinum í Keypmannahavn.

Marita greiðis frá meðan sigarettglóðin bluknar titt í kinnklovanum.

– Lise Nørgård, kvinnan aftanfyrri eitt nú Matador, hevur skrivað eina bók um sín uppvækstur. Filmurin byggir á hesa bókina. Filmurin sýnir, hvussu trupult tað var hjá eini gentu, at ganga nýggjar leiðir í triátiárunum, tá ein genta bert var ein genta. Forældri vóru væl fyrri hjá Lise, og tey høvdu bert eitt í høvðinum, at fáa hana væl gifta. Men Lise vildi sjálf avgera hvat hon vildi. Hon vildi gerast journalistur og aftaná tógvið stríð við forældri, fekk hon sín vilja, sigur Marita Dalsgaard

Sorø Husholdningsskole

Í 1934 verður Lise Nørgård send á Sorø Husholdningsskole og hetta er hon ikki sera fegn um. Hon hevur kamar saman við tvøim um øðrum gentum, dansku Kis og íslensku Signi. Signi var apotekaradóttir á Akureyri. Í filminum eitur danska gentan Eva og íslenska Sigríð. Hóast bókin einki sigur um, at íslenska gentan ger sjálvmorð, so

hevur leikstjórin, Peder Schrøder tikið hetta við í leikritinum eins og hann hevur broytt nøvnini. Hetta er vanligt, tá filmir verða bygdur yvir bókur. Fyri at lýsa nakað av leiklutinum hjá Maritu, prentað vit brotið um íslensku gentuna í bókini niðanfyrri. Lise Nørgård skivur:

»Der var kun en, der stak af fra skolen. Det var den islandske Signe, som Kis og jeg delte værelse sammen med. Hun var holdtst alderspræsident, 26 år og tydelig ulykkelig over, at hun - med henblik på ægteskab med en dansk læge - var eksporteret væk fra sagaaen af forældre, der havde lyttet til frk. Vestergaards løktoner. Forstanderinden havde nemlig roteret i Island for at fortælle bedre familier, at hendes skole var i stand til at sikre deres døtre et lykkeligt ægteskabeligt liv. Hvert semester afløste ruteskibet Dronning Alexandrine et kontingent af islandske ungdommer der skulle oplæres i Sorø. Der er syv på vores hold og de fleste lod sig hjernevaske mere eller mindre frivilligt. Men Signi var en ener og gammel nok til at græmme sig over sin skæbne.

Da hun havde boet i værelset »Vesterled« i otte dage holdt hun op med at vaske sig og børste tænder. Et par uger efter nægtede hun at stå op om morgenen, selv om hun var gået i seng iført alt sit undertøj, inklusive underkjole og strømper. Hun måtte nærmest bæres

ned til dagens dont. Da der var gået en måned var hun temmelig ildelugtende og hendes tænder var nærmest mosegroede. Nu sad hun hver nat op i sin seng og drak brændevin og bajere, som hun betalte andre de elever for at smugle ind. Hun stirrede ufravendt uf af vinduet, som om hendes meget blå øjne prøvede at trænge gennem vintermørket og ramme fødeøens fjerntliggende lavamarker og det hav, hun var fjernet fra.

Selv om vores værelse - trods alle rengøringsritualer - lugtede meget dårligt af Signis mangel på lyst til at vaske sig og skifte det undertøj, hun snart havde haft på i to måneder, var der alligevel noget fasinende og storslået ved denne sagakvindes forfald, i hvert fald set med mine øjne.

En morgen var hun forsvundet. Hos de mere dydsirede efterlod hun et minde om ildelugt og ulydighed. I vores tremandshummer efterlod hun - forunden et betragtelig antal tomme flasker, propper og ølkapsler - også en eftertanke.»

Upptikin í Sorø

– Upptøkurnar, sum eg var við í, vórðu gjørdar í desember í fjør. Filmurin gongur fyrri seg gjøgnum allar árstíðirnar, men mín luttøka var á vetri. Upptøkurnar av mínum leikluti eru gjørdar millum annað við gamla húsarhaldsskúlan í Sorø. Men tær eru

Lise Nørgård og genturnar á Sorø Husholdningsskole